

„Nech je svetlo“

Tri prípadové štúdie ako východisko sumarizácie základných otázok súvisiacich s potrebou (?) „nástupu trestného práva“ pri riešení prejavov nenávisti v Slovenskej republike

JUDr. Ján Hrubala
Predseda senátu Špecializovaného trestného súdu

... lúč baterky na...

- Najčastejšie „modus operandi“ prejavov nenávisť páchatel'ov z hľadiska konania (heilujúci opilci, tričká, tetovania, Internet (kyberpriestor), „politické“ prejavy...)
- Najčastejšie modus operandi obvinených z hľadiska ich obrany
- Nové filozofické, historické, technické i právne inštrumentárium, bez pochopenia ktorého to nejde (intenzita, cieľ útoku, hranice politickej (ne)korektnosti, reč symbolov, reč kontextu situácie, rúška humoru, sociálne siete, statusy, blogy, vlogy, reakčné tlačítka sociálnych sietí, hyperlinky, „komentý“ na Internete, koncept brániacej sa demokracie...) a slovenské špecifiká (zotrvávanie na koncepcii extrémizmu, „Slovenský štát“, pozdrav „Na stráž“, extrémny liberalizmus, liberálny fašizmus...)

... kde je svetlo a kde prítmie pri výklade týchto pojmov

Hranice „ultima ratio“

... čo je primárnou úlohou trestného práva pri ochrane spoločenských vzťahov, záujmov a hodnôt ako objektu chráneného trestným právom (čo je trestné právo pri ochrane pred ľuďmi naplnenými predsudkami – päsť alebo pasca, stanovenie limitov akceptovanej miery nesúhlasu, nenávisti ...)

Základné rozdiely slovenskej a českej právnej úpravy i praxe týkajúcej sa stíhania i odhaľovania „nenávistných“ trestných činov

- V SR od roku 2005 platný Trestný zákon zaviedol koncept „trestných činov extrémizmu“ vrátane definície „extrémistického materiálu“ – od r. 2017 so špeciálnou vecnou príslušnosťou Špecializovaného trestného súdu
- Čiastočné rozdiely v systematike – všetky relevantné „základné skutkové podstaty“ patria do 1. dielu 12. hlavy Trestného zákona s názvom „Trestné činy proti mieru, ľudskosti, trestné činy terorizmu a extrémizmu
- Koncept „osobitného motívu“ (jeden z nich - z nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, pohlavie, sexuálnu orientáciu, politické presvedčenie alebo náboženské vyznanie), čiže trestným činom extrémizmu môže byť aj vražda, ublíženie na zdraví, hrubý nátlak... , ale i krádež, lúpež...

Trochu štatistiky

- Od r. 2017 do 10.10.2019 – 92 podaní na súd, väčšinou dohody o vine a treste (schválené i upravené), jeden oslobodzujúci rozsudok, polícia koná ročne v 100 – 200 veciach
- Špeciálne oddelenie na extrémizmus na Špeciálnej prokuratúre GP SR i Národnej kriminálnej agentúre (NAKA)
- Policajné “ Špeciálne screeningové centrum“ ako oddelenie – súčasť NAKA, ktorého analytici proaktívne vyhľadávajú nenávistné materiály na Internete

Prípád R.S. (tričko „Slovenský štát“)... reč symbolov

- ... slovesá jako „hanobiť, podnecovať, podporovať, prejavovať sympatie...“ a naplnenie ich obsahu je potrebné hodnotiť, vyhodnocovať veľmi obozretne a tak, aby sa takéto vyhodnocovanie nespreneverilo základnému princípu každej liberálnej demokracie pripúšťajúcemu slobodu kritiky spoločenského života ako jedného zo základných pravidiel fungovania podstaty demokratického štátu. Limity kritiky a vyjadrovania názorov spočívajú predovšetkým v spôsobe kritiky a ciele, ktorý sa má kritikou dosiahnuť

Prípád P.P. (ko...t černocho)... reč kontextu situácie

- Zo skutkovej vety – obvinený napadol preňho neznámu, jediná osobu tmavej pleti nachádzajúcu sa v danom čase v bare... bez akéhokoľvek predchádzajúceho vzájemného konfliktu po zakričaní slov „Zabijem ťa“ ho udrel... po zabránení mu okolostojacimi v ďalšom napádaní kričal na adresu poškodeného, že je „ko...t čierny, ko...t černocho“
- („celistvosť“ situácie i osobnosti – správanie sa na mieste činu, profil na sociálnych sieťach, povest'...)

Politici a nenávisť (modus operandi obhajoby)... reč politikov

- - Podpísaný status poslancom NR SR na facebookovom profile politickej strany kritizujúci občana Kisku, ktorý sa zbláznil a rozdal vyznamenania Židom, slniečkárom a ochrancom cigánov
- - Poslancove výroky v rádiu o „cigánskom terore na východe... cigáni nahovoria maloletých, aby páchali trestnú činnosť... medzi cigánmi ako v ZOO

... intenzita, cieľ útoku, hranice politickej (ne)korektnosti, reč symbolov, reč kontextu situácie, rúška humoru, sociálne siete, statusy, blogy, vlogy, reakčné tlačítka sociálnych sietí, hyperlinky, „komentý“ na Internete, koncept brániacej sa demokracie...

Ďakujem za pozornosť